

»Vit kunnu ikki halda uppá
tær smærru oyggjarnar.
Tær fara at avtoftast,
óansæð hvat vit gera«

Jóannes Jacobsen

Tað snýr seg um trivnað

– Tá ið fólk velja hvar tey skulu búgva, so er eyðsæð, at tænastrarnar í kommununi, frítíðarítriv til børn og vaksin og trivnaður annars hevur alt at siga. Samfelagsmynstrið er broytt, og tí eru arbeiðsmøguleikarnir ikki longur tað alt avgerandi, heldur Dennis Holm, borgarstjóri í Vági

EYDNA SKAALÉ

Tá ið tosað verður um útjaðaran og Havnina er týðningarmikið at hava í huga, at føroyska samfelagið ikki bert kann bítast í hesar báðar partar. Tað eru í øllum førum triggir ymiskir partar – Havnin, størri kommunur og smærri kommunur. Og eingin ivi er um, at tær smæstu kommununar hava stórar avbjóðingar. Eitt lítið fólkrundarlag kann føra við sær, at trupult er at skipa fjóltáttatíð tilboð innan barnaansing, fólkkaskúla, ítrótt og so framvegis, og góð tilboð kunnu hava stóra ávirkan á, um fólk velja at flyta til eitt stað ella ikki, vísur Dennis Holm á.

Í teimum størri kommunum – tær, sum hava fleiri enn eini 1000 íbúgvir – ber væl til at kappast við miðstaðarøkið.

– Tað er sjálvandi rætt, at Havnin hevur fleiri móguleikar innan ymsu frítíðarítrivini. Men spurningurin er um tað er tað alt avgerandi fyri fólk og familjur, sigur Dennis Holm.

Samfelagsmynstrið broytt

Tað er ein sannroynd í Føroyum í dag, at vinnulívið og vinnu- móguleikarnir er munandi meira fleksibillir enn fyri bert 20 árum síðani. Í byrjanini av 1900 talinum var Suðuroyggin búskaparliga ein sera týðningarmikil partur av samfelagnum, við nógvum arbeiðsplássum innan fiskivinnuna, sum dróg fólk úr øllum landinum. Síðani er tað broytt munandi, fiskivinnan gjørdist fyrst sterk í fleiri økjum í landinum, síðani lögðust aðrar vinnur afturat.

Seinni hendi so aftur ein broyting, har talið av teimum, sum arbeiða innan fiskivinnuna er lækkað í hvørjum, meðan tað gerast alsamt fleiri størv innan almenna umsiting og tænastrur. Hesi seinni størvini eru einamest í miðstaðarøkinum, og hava tey seinastu ártíggjuni drigið fólk til miðstaðarøkið

Seinastu árin er so aftur farin fram ein broyting. Í dag arbeiða alsamt fleiri føroyingar uttanlands, bæði á sjógv og landi. Hesar vinnur hava lagað seg til at hava fólk í starvi úr øllum heiminum og hava tí sera fleksiblar skipanir, og samstundis er talan um væl lønt størv.

Hetta hevur eisini ført við sær, at alsamt fleiri hava valt at virka uttanlands, men búgva í bygd og bý í Føroyum. Fleksiblu størvini gera eisini, at tað ber væl til at verða familju maður ella kvinna og arbeiða uttanlands. Hetta viðførur so eisini, at kommunurnar mugu hugsa øðrvísi um sítt økið.

– Í og við, at fólk kunnu arbeiða í Norra og búgva í Føroyum, ella arbeiða í Havn umvegis netið, og búgva í Vági, so liggur størsta avbjóðingin hjá kommununum í at skapa tey bestu korini hjá fólki at trivast. Fyrr var tað so, at arbeiðsplássini høvdu størstan týðning, tá ið fólk valdu at seta sær búgv. Tað er ikki so einfalt longur, og tí er grundarlagið fyri nær ein kommuna er spennandi fyri familjur munandi broytt, vísur Dennis á.

Tað er nú av størsta týðningi, at tey grundleggjandi tingini eru í lagið. Eitt nú barnaansing, eldrarøkt, skúlagongd, móguleikar fyri

viðari lestri, frítíðartilboð til ymiskar aldursbólkar og so framvegis.

– Í Vági hava vit lagt okkum eftir at skapa trivnað fyri allar aldursbólkar. Vit hava ein fjarlestrardepil, har fólk kunnu fáa sær hægri lestur. Vit hava góð barnaansingartilboð, ungdomshús, ein nútímans fólkkaskúla og góð tilboð til okkara eldri borgara. Og í næstum letur upp nýtt býarbókasavn í Vági, umframt at ein langhýlur verður latin upp, har tað eisini verður bjóðað vælveruviðgerðir, kafémøguleikar, venjingarmøguleikar og so framvegis. Og vit síggja, at tað ger mun fyri trivnaðin, at vit hugsa um tey tingini, vísur borgarstjórin á.

Bara kommunurnar kunnu venda gongdini

Ein spurningur, sum ofta er frammi í sambandi við kjak um frá og tilflyting er, um vit sum samfelag skulu leggja alla orku í at menna Havnina í kappingini við umheimin, ella um vit skulu menna alt samfelagið. Hesin spurningur er ikki trupul at svara hjá borgarstjóranum í Vági. Hann er sannførdur um, at útjaðarin eisini má stimbrast, tí ymiskt er hvar okkara útisetar kenna seg heima.

– Tá ið tú sum útiseti skal flyta aftur til Føroya, so er tað natúrligt, at tú hugsar um arbeiðsmøguleikar, og sjálvandi um tað staðið har tú ert uppvaksin. Hevur tú havt ein spennandi og mennandi ungdom í tínari heimbygd, so er natúrligt at umhugsa at flyta aftur eftir lokna útbúgving. Niðurraðfesta vit útjaðaran er vandi fyri, at ein stórir partur av okkara útisetum, okkara ungu fólki ikki kenna seg heima í Føroyum, vísur Dennis á.

Sjálvur hevur borgarstjórin búð í Aalborg og tikið útbúgving har, men tá ið hann var liðugur gekk leiðin heim til Vágs.

Dennis Holm er tó tilvitaður um, at tað arbeiði, sum liggur fyri framman hjá kommununum kring landið er stórt, og neyðugt er tí, at hvør kommuna sær er púra tilvitað um hvussu tey ynskja at skipa seg framyvir. Óansæð hvussu framtíðarútlitini eru í dag, so er borgarstjórin í Vági sannførdur um, at tað bert eru kommunurnar sjálvar, sum kunnu gera nakað við gongdina.

Dennis Holm,
borgarstjóri í Vági.